

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.029/2013/2. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Palánki Zsolt ügyvéd által képviselt felperesnek - a dr. Prágai Gabriella ügyvéd által képviselt I. r. és II. r. alperesek ellen adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2012. november 7. napján kelt 3.P.20.891/2011/38. számú ítélete ellen a felperes részéről 39. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja**.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II. r. alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 381 000 (háromszáznyolcvanegyezer) Ft másodfokú perköltséget.

A feljegyzett 960 000 (kilencszázhatvanezer) Ft másodfokú eljárási illetéket a felperes köteles megfizetni az állami adóhatóság külön felhívására a Magyar Államnak.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

Az alperesek a **(M.) Kft.** valamint az **(A.) Kft.** üzletrész- tulajdonosai voltak. Ez utóbbi kft. működtette a **(Autószalon és Szervíz neve)** Autószalon és Szervízt, míg az autókereskedés székhelyül szolgáló ingatlan a **(M.) Kft.** tulajdonában állt. Az alperesek 2008-ban a kft-beli üzletrészeiket értékesíteni kívánták, míg a felperes és üzlettársa, **(üzlettárs neve)** a márkakereskedést kívánta megszerezni. A peres felek a 2009. február 4. napján kelt „Márkakereskedés eladásának lépései” elnevezésű okiratban kinyilvánították az adásvételi szándékukat, egyben rögzítették, hogy az eladók egyidejűleg átadták a vevőknek a gazdasági társaság főkönyvi kivonatát, mérlegét, a vevők az ingatlant és az eszközöket megtekintették, a döntéshez szükséges jogi, pénzügyi, üzleti információkat megkapták. A peres felek a fentebb jelölt két kft. üzletrészeinek együttes vételáraként 80 000 000 Ft-ban állapodtak meg, amelynek során figyelembe vették az **(A.) Kft**

kintlévőségeit és tartozásait, továbbá a **(M.) Kft.** tulajdonában álló ingatlan értékét is. Ezt követően a felperes 2009. február 23-án 8 000 000 Ft-ot, **(üzlettárs neve)** ugyancsak 2009. február 23. napján 1 500 000 Ft-ot, 2009. március 3-án pedig további 4 000 000 Ft-ot megfizetett a megállapodás szerinti vételárból az alpereseknek. Ilyen előzmények után a felek 2009. február 28. napján együttműködési megállapodás elnevezésű okiratot írtak alá, amelyet **(ügyvéd neve)** ügyvéd készített és ellenjegyzett. Ebben megállapodtak a két kft. üzletrészeit érintő adásvételi szerződések későbbi megkötésében azzal, hogy a vevők a fentebb meghatározott vételárat legkésőbb 2009. március 31. napjáig az eladó bankszámlájára átutalják. Társaságonként a vételárat nem bontották meg, azt a teljes vételár megfizetése előtt 3 nappal kívánták megállapítani. A megállapodás 3. pontja szerint a vevők annak aláírását megelőzően foglaló jogcímén már átutaltak az eladó bankszámlájára 13 500 000 Ft-ot, amely a két gazdasági társaság üzletrészeinek 100 %-a tekintetében szolgált a tulajdonjog átruházásának biztosítékául. A vevők kijelentették, hogy a foglaló jogi természetével tisztában vannak. Az együttműködési megállapodás megkötésével egyidejűleg módosításra került mindkét érintett gazdasági társaság társasági szerződése akként, hogy az **(A.) Kft.** új ügyvezetői a felperes és **(üzlettárs neve)**, míg a **(M.) Kft.** ügyvezetője kizárólag a felperes lett.

(ügyvéd neve) ügyvéd elkészítette az egyes üzletrészekre vonatkozó adásvételi szerződéseket is, amelyekben rögzítésre került, hogy a vevők az érintett gazdasági társaság vagyoni helyzetének pontos ismeretében vásárolják meg az adott üzletrészeket. Az adásvételi szerződéseket a felek - ugyancsak 2009. február 28. napján - aláírták, majd az **(A.) Kft.** üzletrészeinek átruházására vonatkozó - utóbb a tagok személyét és üzletrészeik mértékét érintően módosított - szerződések benyújtásra kerültek a cégbírósághoz, míg a **(M.) Kft.** üzletrészeinek átruházásáról rendelkező szerződéseket a felek a teljes vételár kiegyenlítéséig az okiratszerkesztő ügyvédnél letétbe helyezték.

Az együttműködési megállapodás és az adásvételi szerződések aláírását megelőzően az alperesek tájékoztatták a felperest, hogy az **(A.) Kft.**-t megillető márkakereskedői jog jövőbeni gyakorlása bizonytalan. A felperes és üzlettársa ezt a tájékoztatást tudomásul vették, s ennek ismeretében döntöttek a szerződések aláírása mellett. A felperes és **(üzlettárs neve)** 2009. március 1. napján az autószalon és szervíz birtokába lépett, az **(A.) Kft.** tekintetében önálló képviseleti joguk 2009. március 14. napján bejegyzésre került a cégnyilvántartásba.

Az I. r. alperes 2009. február 19. napján az **(A.) Kft.** és a **(G. cég neve) (G. cég rövidített neve)** között létrejött „(autó típusa) forgalmazói- és szervízszerződés”-ben foglaltakra figyelemmel kérte a **(G. cég rövidített neve)** hozzájárulását az **(A.) Kft.** „tulajdonosi szerkezetének” tervezett megváltoztatásához. A **(G. cég rövidített neve)** a 2009. március 12. napján kelt, s az **(A.) Kft.**-hez március 23. napján érkezett levelével közölte, hogy a tulajdonosi szerkezet megváltoztatásához nem járul hozzá, majd a társaság üzletrész-tulajdonosainak és ügyvezetőjének

személyét érintő - hozzájárulásának hiányában végrehajtott - változásokra hivatkozva az **(A.) Kft.**-vel kötött gépjármű forgalmazói szerződést a 2009. május 15. napján kelt

levelével felmondta. A felmondását tartalmazó okirat 2009. június 2. napján érkezett meg a társasághoz.

A felperes és üzlettársa az együttműködési megállapodásban vállalt 2009. március 31-i időpontig az üzletrészek teljes vételárát nem fizették meg, ezért az alperesek 2009. április 9. napján felszólították nevezetteket a teljesítésére. A felperes és üzlettársa a 2009. április 9-én kelt levelükben az **(A.) Kft.** működésével kapcsolatban általuk tapasztalt hiányosságok pótlására hívták fel az alpereseket azzal, hogy annak teljesítése esetén a vételárát 2009. május 15. napjáig megfizetik. Ezt követően a felek 2009. április 30. napján egyeztető tárgyalást tartottak, ahol megállapodtak abban, hogy az alperesek teljesítik az **(A.) Kft.** azon kötelezettségeit, amelyekről a felperes és **(üzlettárs neve)** 2009. február 28. napját követően szereztek tudomást, egyidejűleg megállapodtak abban, hogy 2009. május 15. napjáig elvégzik az **(A.) Kft.** és a **(M.) Kft.** tárgyi eszközeinek tételes átadás-átvételét, a felperes és üzlettársa elkészítik a leltárakat, rendezik a cégek könyvelését.

A felperes és üzlettársa az alperesek által biztosított 2009. május 15-i póthatáridő leteltéig sem tettek eleget a hátralékos vételár megfizetésére vonatkozó kötelezettségüknek, ezért az alperesek 2009. június 8. napján megismételték a teljesítésre irányuló felszólítást további 8 napos határidő tűzésével azzal, hogy ennek elmulasztása esetén az együttműködési megállapodástól elállnak.

A felperes 2009. június 8. napján maga is bejelentette az alpereseknek, hogy az együttműködési megállapodástól eláll, e nyilatkozatát azonban 2009. június 18. napján visszavonta.

A felperes 2010. február 19. napján valamennyi, az alperesekkel 2009. február 28. napján megkötött szerződéstől elállt, egyidejűleg - az elállás jogszerűségének vitatása esetére - a szerződéseket megtámadta tévedés, megtévesztés és közös téves feltevés címén, egyben felszólította az alpereseket, hogy az általa foglalt jogcímén megfizetett 12 000 000 Ft-ot annak kamataival együtt kétszeres összegben fizessék vissza a részére. E felszólítást 2011. április 12. napján megismételte, annak azonban az alperesek nem tettek eleget.

A felperes módosított keresetében 12 000 000 Ft és ennek 2009. február 28. napjától a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket elsődlegesen az üzletrész-adásvételi szerződések érvénytelenségére alapítottan eredeti állapot helyreállítása, másodlagosan hibás teljesítés jogcímén. Keresete indokaként előadta, az alperesek az üzletrész-adásvételi szerződések megkötésekor a társaságok pénzügyi helyzetével kapcsolatos lényeges információkat elhallgattak, ezzel a Ptk. 367. § (1) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségüket megsértették. Kiemelte, a maga részéről az **(autó típusa)** márkakereskedést és szervízt, valamint az ahhoz tartozó eszközöket kívánta megvásárolni, azonban csak a tényleges átadás-átvételt követően jutott a

tudomására, hogy a társaságot márkakereskedésként nem tudja tovább üzemeltetni a márkakereskedő hozzájárulásának hiányában. Álláspontja szerint miután az alperesek a szerződés megkötése során őt megtévesztették, a közöttük létrejött szerződések érvénytelenek, következésképp az általa teljesített összeg, mint vételárelőleg részére

visszajár. Hangsúlyozta, hogy az együttműködési megállapodás tévesen minősíti az általa megfizetett 12 000 000 Ft-ot foglalónak, azt ugyanis nem a szerződéskötéskor, hanem már annak aláírását megelőzően megfizette az alpereseknek.

Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A szerződés érvénytelenségét érintő kereset kapcsán elévülési kifogást terjesztettek elő arra figyelemmel, hogy a felperes a szerződés megtámadásának érvényesítésére nyitva álló egy éves határidőt elmulasztotta. Kiemelték, a felperes 2009. március 1. napjától birtokba lépett, március 14. napjától pedig mint önálló ügyvezető az **(A.) Kft.** ügyeire teljes rálátással bírt. Hangsúlyozták továbbá, hogy a kft. pénzügyi helyzetét és az értékesítési jogot illetően a felperest nem tévesztették meg, a felperes tudott arról, hogy a gépjárművek későbbi értékesítési joga bizonytalan, ennek ismeretében kifejezetten akként nyilatkozott, hogy a szerződést így is meg kívántja kötni. Kiemelték, hogy a felperes 2009. március 23. napján átvette a **(G. cég rövidített neve)** értékesítési jog megvonására vonatkozó nyilatkozatát, majd az ezt követően készített mérlegadatok alapján a cég pénzügyi helyzetéről teljes képet kapott, ennek ellenére megtévesztésre, tévedésre ekkor nem hivatkozott, a szerződéstől nem állt el, hanem a vételár teljesítésére további határidő biztosítását kérte. Állították, hogy a szerződés a felperesnek felróható okból hiúsult meg, nevezetesen amiatt, hogy a felperes nem tett eleget a vételár megfizetésére irányuló kötelezettségének, így a foglaló címén általa megfizetett összegre nem tarthat igényt. A kereset másodlagos - hibás teljesítésre alapított - jogcíme kapcsán kiemelték, a Ptk. 307. § (1) és (3) bekezdésében foglaltak szerint a felperes kifogásait a körülmények által lehetővé tett legrövidebb időn belül lett volna köteles velük közölni, ezt azonban elmulasztotta, így az abból eredő kárát nem háríthatja át rájuk.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, s a felperest az alperesek, mint egyetemleges jogosultak javára 560 000 Ft perköltség, míg az állam javára 720 000 Ft eljárási illeték megfizetésére kötelezte. A kereset elsődlegesen megjelölt jogcíme kapcsán az alperesek elévülési kifogására figyelemmel elsőként azt vizsgálta, hogy a felperes az igényét a Ptk. 236. § (1) és (2) bekezdés a) pontjában foglalt határidőn belül érvényesítette-e. Álláspontja szerint a megtámadási határidő 2009. március 23. napján, azaz akkor kezdődött, amikor a **(G. cég rövidített neve)** levele - amelyben közölte, hogy a tulajdonosi szerkezet megváltoztatásához nem járul hozzá - a gazdasági társasághoz megérkezett, ekkor vált ugyanis nyilvánvalóvá a felperes számára, hogy a márkakereskedői jog megszűnik. Az ettől számított egy éves határidőn belül - 2010. február 19-én - felperes a szerződést megtámadta ugyan, a megtámadás közléséhez képest azonban keresetlevelét csak 15 hónap elteltével nyújtotta be a bírósághoz, így az igényérvényesítés haladéktalannak nem tekinthető (Ptk. 236. § (1) bekezdés), ezért azzal a felperes elkésett.

A kereset másodlagos, hibás teljesítésre alapított jogcíme kapcsán kiemelte, a felperesnek a szerződéskötés időpontjában - **(ügyvéd neve)** és **(tanú neve)** tanúvallomása által igazoltan - tudomása volt arról, hogy az **(autó típusa)** márkakereskedői jog további gyakorlásához az **(autó típusa)** vezérképviseletének hozzájárulása szükséges, tudta, hogy ez a szerződéskötés időpontjában még nem áll rendelkezésre, ennek ellenére a

szerződés aláírása mellett döntött. Emiatt a felperes a perben a hibás teljesítés tényét sikerrel nem bizonyította, emellett az általa a hiba okaként megjelölt körülmény tudomására jutásától, azaz 2009. március 23. napjától eltelt az a Ptk. 307. § (1) bekezdése szerinti idő, amelyen belül a kifogását az alperesekkel közölnie kellett volna, így a késedelmes közlésből eredő kára megtérítését a Ptk. 307. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel megalapozottan nem követelheti az alperesektől.

A szerződések tartalma, a tanúvallomások, valamint a peres felek perben tett nyilatkozatai alapján megállapította, hogy a szerződéskötést megelőzően a felperes által kifizetett 12 000 000 Ft foglaló jogcímén került átadásra, az a perrel érintett adásvételi szerződésbe foglalt kötelezettségvállalás biztosítékaul szolgált. Rámutatott, önmagában az a tény, hogy a pénz átadására a szerződés aláírása előtt került sor, a foglalót nem minősíti vételárelőleggé. Az érintett pénzösszeg foglaló jellegét alátámasztó körülményként értékelte, hogy az érdemi döntés meghozatalát megelőző tárgyalásig maga a felperes is foglalónak tekintette az általa teljesített összeget. Megállapította, az alperesek a felperes késedelmére figyelemmel a Ptk. 300. § (1) bekezdése alapján a szerződéstől jogszerűen álltak el, ez a szerződést a Ptk. 320. § (1) bekezdése szerint felbontotta, így az alperesek elállása folytán a szerződés 2009. június 8. napján megszűnt. Miután pedig a teljesítés megghiúsulásáért a felperes a felelős, így az általa foglaló jogcímén átadott összeget a Ptk. 245. § (1) bekezdése alapján elveszítette, annak visszafizetésére az alperesek nem kötelezhetők.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen annak megváltoztatása, keresetének helyt adó döntés meghozatala, míg másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és újabb határozat meghozatalára utasítása iránt. Fellebbezési érvelése szerint az elsőfokú bíróság keresete elsődleges jogcíme kapcsán az igényérvényesítésre nyitva álló elévülési határidőt tévesen számította, nem vette ugyanis figyelembe azt a körülményt, hogy a szerződés 2010. február 19-i megtámadásának közlését követően közte és az alperesek között számos egyeztető tárgyalás lefolytatására került sor, így az elévülési határidő csak az utolsó, a 2010. augusztus 26. napján küldött e-mailt követő személyes találkozás időpontjától számítható, tekintve, hogy a további egyeztetésektől az alperesek már elzárkóztak. Ehhez képest az igényét nem elkéssetten érvényesítette, különös tekintettel arra, hogy az ügylet bonyolultsága következtében az egyeztető tárgyalások is hosszabb ideig tartottak. Kiemelte, hogy az alperesekhez baráti kapcsolat fűzte, így hosszú ideig bízott a jogvita békés rendezésében. A másodlagos jogcím tekintetében fenntartotta azt az álláspontját, hogy az alperesek a tájékoztatási kötelezettségüket súlyosan megszegették, ezzel az adásvétel tárgyát illetően őt tévedésbe ejtették.

Állította, hogy az alperesek mindvégig igyekeztek a hibákat késleltetve a tudomására hozni, és annak biztos ismeretében írták alá a szerződést, hogy a márkaképviseleti jog meghosszabbítására nem kerülhet sor. Továbbra is vitatta, hogy az átadott 12 000 000 Ft foglalónak minősülne, arra ugyanis a szerződés aláírása előtt került sor, a szerződéskötést megelőzően átadott pénzösszeget pedig csak a felek egybehangzó és kifejezett akaratával lehet foglalónak minősíteni. Ilyen egybehangzó nyilatkozat azonban a felek részéről nem volt. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a gazdasági társaságok pénzügyi helyzetének

pontos megállapítása érdekében részletes bizonyítást nem folytatott le, a felperes által megjelölt tanúkat nem hallgatta meg, így a tényállás felderítésére irányuló kötelezettségének nem tett eleget, ez pedig szükségessé teszi az elsőfokú eljárás megismétlését, a bizonyítás kiegészítését.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Fenntartották az elsőfokú eljárás során előterjesztett védekezésüket, kiemelve, hogy a felperes a szerződéskötés időpontjában a jogügylet tárgyával kapcsolatos minden lényeges információ birtokában volt, majd miután a márkakereskedési jog megszűnéséről tudomást szerzett, a szerződéstől nem állt el, hanem a vételár teljesítésére további határidő biztosítását kérte. A felperes kizárólag a 2010. február 19-én kelt levelében hivatkozott először arra, hogy őt az alperesek megtévesztették, bírósághoz azonban csak több mint egy év elteltével fordult, így a megtámadási jogát határidőben nem érvényesítette. Tagadták, hogy a megtámadás közlését követően közöttük egyeztető tárgyalásokra került sor. Előadásuk szerint a 2010. augusztus 26-i e-mailt nem kapták meg, utaltak továbbá arra, hogy erre a körülményre, mint új tényre a fellebbezési eljárás során egyébként sem hivatkozhat a felperes. Lényegesnek ítélték, hogy a felperes a **(márkereskedés neve)** márkakereskedés gazdasági vezetője és főkönyvelője volt, így speciális szakértelme következtében tisztában volt azzal, milyen okiratok, kimutatások ismerete szükséges egy cég tényleges gazdasági helyzetének feltárásához, következésképp nem hivatkozhat megalapozottan arra, hogy e tekintetben őt megtévesztették. Hangsúlyozták, hogy kötelezettséget vállaltak mindazon követelések teljesítéséért, amelyet a felperes és üzlettársa 2009. február 28-a előtt nem ismerhettek, ez pedig kizárja, hogy a felperest tévedésbe ejtették. Továbbra is állították, hogy a felperes a szerződéskötéskor tudta, hogy a márkaképviselési jog jövőbeni biztosítása bizonytalan, a szerződéskötési szándékát azonban ez nem befolyásolta. Fenntartották, miszerint a felperes a 12 000 000 Ft-ot foglaló jogcímén adta át.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetései túlnyomó részben helytállóak, érdemi döntésével az ítéletábra az alábbiakban részletezendő indokolásbeli pontosításokkal egyetért.

Pf.II.20.029/2013/2. szám

- 7 -

A peres felek periratokkal alátámasztott egyező előadása szerint a felperes és üzlettársa, **(üzlettárs neve)** valamint az alperesek 2009. február 28-án - több okiratba, köztük az együttműködési megállapodás elnevezésű iratba foglaltan - adásvételi szerződést kötöttek egymással, amely szerint a felperes és **(üzlettárs neve)** megvásárolták az alperesek **(A.)** Kft-ben és **(M.)** Kft-ben levő üzletrészeit összesen 80 000 000 Ft vételárért, amelyből 13 500 000 Ft-ot teljesítettek. A teljesített vételárrész visszafizetésére irányuló kereset elbírálása során a bíróságnak mindenképp azt kellett vizsgálnia, hogy a felperes eredményesen támadta-e meg az adásvételi szerződést, ha ugyanis igen, az érvénytelen

szerződés alapján teljesített összeg - függetlenül attól, hogy annak átadására vételárelőleg vagy foglaló címén került sor - a felperesnek visszajár. Amint azonban azt az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította, a felperes a szerződés megtámadásának bíróság előtti érvényesítésével elkésett. A megtámadást ugyanis a Ptk. 236. § (1) bekezdésében foglaltak szerint egy éven belül írásban kell közölni a másik féllel, majd a közlés eredménytelensége esetén haladéktalanul a bíróság előtt érvényesíteni. A megtámadási határidő a megtevesztés felismerésekor kezdődik (Ptk. 236. § (2) bekezdés a) pont). Jelen esetben a felperes a szerződést az arra nyitva álló egy éves határidőn belül megtámadta, arról a körülményről ugyanis, hogy az **(autó típusa)** márkakereskedői tevékenységet a jövőben nem folytathatja, 2009. március 23-án, az erre vonatkozó tájékoztatás kézhezvételével szerzett tudomást, így a szerződés 2010. február 19-i megtámadása határidőben előterjesztettnek minősíthető. A felperes a fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a szerződés megtámadását követően - 2010. augusztus 26. napjáig - az alperesekkel egyeztető tárgyalásokat folytatott, így igényének érvényesítése nem tekinthető késedelmesnek. Álláspontja azonban téves. A megtámadást követő egyeztető tárgyalások folytatása valóban jelentőséggel bír annak megítélése szempontjából, hogy a szerződést megtámadó fél igényét haladéktalanul érvényesítette-e bíróság előtt. Mindaddig ugyanis, amíg a felek között folynak a tárgyalások, fennáll a lehetősége annak, hogy a felek egymás között rendezni tuják a jogvitájukat, így amíg az egyeztető tárgyalások zajlanak, a szerződést megtámadó fél nincs abban a helyzetben, hogy meg tudja ítélni, eredményes volt-e a megtámadás vagy nem, következésképpen az egyeztető tárgyalások időszakában a megtámadással kapcsolatos igény perbeli érvényesítése kapcsán késedelem nem állapítható meg, vagyis a haladéktalan igényérvényesítés követelménye csorbát nem szenved. A tárgyalások megszakadásával azonban a sérelmet szenvedett fél számára nyilvánvalóvá kell válnia, hogy követelése peren kívül nem rendezhető, így ettől kezdve a „haladéktalan” bírósághoz fordulás időtartamába már csupán a per megindításához szükséges előkészítő intézkedések átlagos és reális időigénye sorolható (pl. adatok beszerzése, ügyvéd megbízása stb. - BDT2010. 2219). A perbeli esetben a peres felek közötti tárgyalások 2010. augusztus hónapban történt megszakadása és a felperesi perindítás között mintegy 9 hónap telt el, ami haladéktalan igényérvényesítésnek nem tekinthető, így annak elkészettségét az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg. Ebből következően pedig a felperes a szerződés alapján az alpereseknek megfizetett összeget a szerződés érvénytelenségére alapítottan nem követelheti vissza.

- 8 -

Megjegyzzi az ítéletábra, a felperes hivatkozása érdemben sem foghat helyt, a tanúvallomások ((**ügyvéd neve**), (**tanú neve**)) megnyugtatóan igazolták ugyanis, hogy az alperesek a szerződéskötést megelőzően felhívták a felperes és üzlettársa figyelmét arra, hogy a márkaképviselési tevékenység jövőbeni folytatása bizonytalan. A felperes ennek tudatában döntött a szerződés megkötése mellett. Ezt támasztja alá az a körülmény is, hogy a felperes azt követően is fent kívánta tartani a szerződéses jogviszonyt, hogy a márkaképviselési jog megvonásáról tudomást szerzett, hiszen a szerződéstől való elállási nyilatkozatát már ennek a ténynek az ismeretében vonta vissza. Emiatt nem hivatkozhat eredményesen arra, hogy az alperesek a szerződés lényeges tartalmát illetően megtevesztették.

Alapítván hivatkozott a felperes az alperesek hibás teljesítésére is. A Ptk. 305. § (1) bekezdése értelmében a kötelezett akkor teljesít hibásan, ha a szolgáltatott dolog a teljesítés időpontjában nem felel meg a jogszabályban vagy a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak. A hibás teljesítés jogkövetkezményeire vonatkozó szabályok megfelelően alkalmazandók akkor is, ha a kötelezettség nem dolog szolgáltatásra irányul (Ptk. 311/A. §). Lényeges ugyanakkor, hogy nincs hibás teljesítés és ebből következően a kötelezett mentesül annak valamennyi jogkövetkezménye alól, ha bizonyítja, hogy a jogosult a hibát a szerződéskötés időpontjában ismerte, vagy azt ismernie kellett, ez utóbbi alatt értve azt, hogy a jogosultnak kellő gondossággal eljárva számítania kellett a szolgáltatás teljesítéskori hibájára (Ptk. 305/A. § (1) bekezdés, 1/2004. (XII. 2.) PK vélemény a hibás teljesítés egyes jogértelmezési kérdéseiről). A perbeli esetben a felperes egyrészt arra hivatkozva állította, hogy az alperesek hibásan teljesítették az üzletrész-adásvételi szerződést, hogy a **(G. cég rövidített neve)** megvonta a márkaforgalmazási jogot az **(A.)** Kft-től. A felperes azonban - ahogyan az a fentiekben már kifejtésre került - tudott a márkaképviselési jogosultság későbbi gyakorlásának bizonytalanságáról, ennek ismeretében döntött úgy, hogy mindkét gazdasági társaságban levő alperesi üzletrészt megvásárolja, így e körülményre alapítottnak nem hivatkozhat hibás teljesítésre.

A felperes a hibás teljesítés körében azt is állította, hogy az alperesek a szerződéskötés alkalmával nem tájékoztatták a cégek valós pénzügyi helyzetéről, azt azonban a per során nem jelölte meg pontosan, hogy mely hiányosságokról, tartozásokról nem volt tudomása, mely tények, körülmények tekintetében nem rendelkezett a cég valós helyzetét illetően pontos ismeretekkel. Helytállóan hivatkoztak az alperesek arra, hogy a felperes 2009. március 15-ével az **(A.)** Kft. tekintetében birtokba lépett, s a felperesnek, mint gazdasági szakembernek ez időponttól kezdődően rálátása volt a cégek pénzügyi helyzetére, annak megítélése kapcsán ugyanis a felperes maga is kellő szakértelemmel rendelkezett. Mindezek ismeretében még 2009. májusában is - amikor fizetési nehézségei nyilvánvalóvá váltak - a szerződések fenntartása mellett döntött. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy 2009. április 30. napján a peres felek között megállapodás jött létre (csatolva 6/A/2. alatt), ebben az alperesek mindazon kötelezettségek tekintetében, amelyeket a felperes és üzlettársa február 28. napja előtt nem ismerhetett, vállalták azok nettó értékig történő megtérítését, felmerülési

idejüktől függetlenül. E kötelezettség közé sorolták a **(C.)** Bank felé fennálló 11 000 000 Ft összegű tartozást, valamint az adóhivatallal szemben fennálló áfa-tartozást, amelyekről a megállapodásban foglaltak szerint a felperesnek is tudomása volt. Egyidejűleg átadásra került a felperes részére a **(M.)** Kft. 2008. évi előzetes mérlegbeszámolója és eszközleltára is, így utóbb nem hivatkozhat a felperes megalapozottnak arra, hogy a gazdasági társaságok valós pénzügyi helyzetét illetően az alperesek lényeges információkat elhallgattak.

Minderre figyelemmel a felperes nem állhatott el jogszerűen a szerződéstől az alperesek hibás teljesítésére hivatkozással, következésképpen e jogcímen sem követelheti vissza az általa teljesített vételárrészt.

Tény ugyanakkor, hogy a felek között létrejött üzletrész-adásvételi szerződés megghiúsult, ezért vizsgálni kellett, hogy a felperes által az alpereseknek megfizetett összeg vételárelőleg vagy foglaló, az előbbi esetben ugyanis az alperesek azt kötelesek visszafizetni a Ptk. 319. § (2) bekezdése alapján, ha viszont az átadott összeg foglaló, annak további sorsa attól függ, hogy a teljesítés megghiúsulásáért melyik fél felelős (Ptk. 245. § (1) bekezdés).

A Ptk. 243. § (1) bekezdése értelmében a szerződés megkötésekor a kötelezettségvállalás jeléül foglalót lehet adni. A Ptk. hivatkozott rendelkezése nem határozza meg a foglaló fogalmát, azt viszont egyértelműen kimondja, hogy foglalónak csak a szerződéskötéskor átadott pénzösszeg minősül, feltéve, hogy azt a felek kifejezetten foglalóként adták, illetve vették át, vagy az átadott összegnek ez a jellege a körülményekből kétségtelenül megállapítható. Abból, hogy a foglaló a kötelezettségvállalást jelöli, szintén az következik, hogy foglalónak csak a szerződéskötéskor átadott dolgot, vagy pénzösszeget lehet minősíteni.

Tény, hogy a szerződő felek az együttműködési megállapodásban egyértelműen foglalóról rendelkeztek, annak jogi természetéről az okiratszerkesztő ügyvéd részletes tájékoztatást adott számukra - ennek ténye egyebekben a megállapodásban rögzítésre is került -, és nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a jogi képviselővel eljáró felperes az elsőfokú eljárás túlnyomó részében az általa teljesített összeget maga is foglalónak minősítette. A fellebbezésében a felperes azt hangsúlyozta, hogy a 13 500 000 Ft azért nem tekinthető foglalónak, mert annak átadására nem a szerződéskötéssel egyidejűleg került sor. A periratokhoz csatolt átutalási megbízásokból (38/F/1.) megállapítható, hogy a 13 500 000 Ft nem egy időpontban került az alperesek bankszámlájára átutalásra és a felperes nem a keresetében jelölt 12 000 000 Ft-ot teljesítette. Eszerint ugyanis 2009. február 23-án egyrészt 1 500 000 Ft, másrészt 8 000 000 Ft került átutalásra, míg a további 4 000 000 Ft átutalása csak 2009. március 3. napján történt meg. Ezek közül azonban kizárólag a 8 000 000 Ft-nak van jelentősége, miután az átutalások közül - a csatolt igazolások szerint - a felperes csak ezt az összeget teljesítette. Erre az átutalásra pedig 2009. február 23-án, azaz kétségtelenül a szerződés aláírását megelőzően került sor. Annak azonban nincs akadálya, hogy a szerződő felek a szerződéskötést megelőzően, az előzetes tárgyalások eredményeként már teljesített pénzösszegekről a szerződéskötés során akként rendelkezzenek, hogy azt a továbbiakban foglalónak tekintik. Ilyen esetben önmagában a szerződéskötéskori

pénzmozgást, azaz a korábban teljesített pénzösszeg vissza- majd újbóli átadását pótolja a feleknek a már átvett pénzösszeg jogi jellegében való megegyezése. Ebből következően nincs jelentősége annak, hogy a felperes az általa teljesített 8 000 000 Ft-ot eredetileg vételárelőlegnek vagy foglalónak szánta, e tekintetben a felek szerződéskötéskori megállapodása az irányadó, ami a vitás pénzösszeget egyértelműen foglalónak minősíti (együttműködési megállapodás 3. pontja). A felperes ugyanakkor - az egyéb feltételek fennállása esetén is - csak azt a foglalóként átadott összeget követelheti vissza, amit maga teljesített. A rendelkezésre álló okiratok szerint a felperes csak 8 000 000 Ft-ot fizetett meg, így az ezt meghaladó összeg tekintetében jelen perben igényt csak akkor érvényesíthetne, ha annak jogosultja azt reá engedményezné. A felperes azonban az üzlettársától származó engedményező nyilatkozatot nem csatolt, így a 8 000 000 Ft-ot

meghaladó összegre még a foglалó visszakövetelése iránti követelése megalapozottsága esetén sem tarthatna igényt. Ezért nincs jelentősége annak, hogy a felperes üzlettársa által teljesített összeg egy része a szerződéskötést követően került átadásra.

A Ptk. - fentebb már hivatkozott - 245. § (1) bekezdése értelmében a teljesítés megghiúsulásáért felelős személy az adott foglалót elveszti, a kapott foglалót pedig kétszeresen köteles visszatéríteni. A perben a felperest terhelte annak kétséget kizáró bizonyítása, hogy a szerződés az alpereseknek felróható okból hiúsult meg (Ptk. 164. § (1) bekezdés), e kötelezettségének azonban nem tett eleget. A fentebb már részletezettek szerint alaptalannak bizonyult az az állítása, hogy az alperesek akár a márkaforgalmazói jog megtartása, akár a perbeli cégek pénzügyi helyzete tekintetében megtevesztették őt, illetve megszegték tájékoztatási kötelezettségüket. Tény viszont, hogy a felperes a szerződésben kikötött vételárat nem teljesítette, így a szerződés megghiúsulásáért őt terheli a felelősség, ez pedig azzal a következménnyel jár, hogy a foglалót megalapozottan nem követelheti vissza.

A kifejtettekre figyelemmel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a fentebb kifejtett indokolásbeli kiegészítéssel - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése megalapozatlannak bizonyult, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperesek fellebbezési eljárási költségeinek viselésére, amelynek összegét az ítélőtábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. § (5) bekezdése alapján állapította meg.

Pf.II.20.029/2013/2. szám

- 11 -

A fellebbezés sikertelenségére figyelemmel a felperes köteles az illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket megfizetni a Pp. 78. § (1) bekezdése valamint az 1990. évi XCIII. tv. 74. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Szeged, 2013. március 6.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Bereczkyné dr Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró

